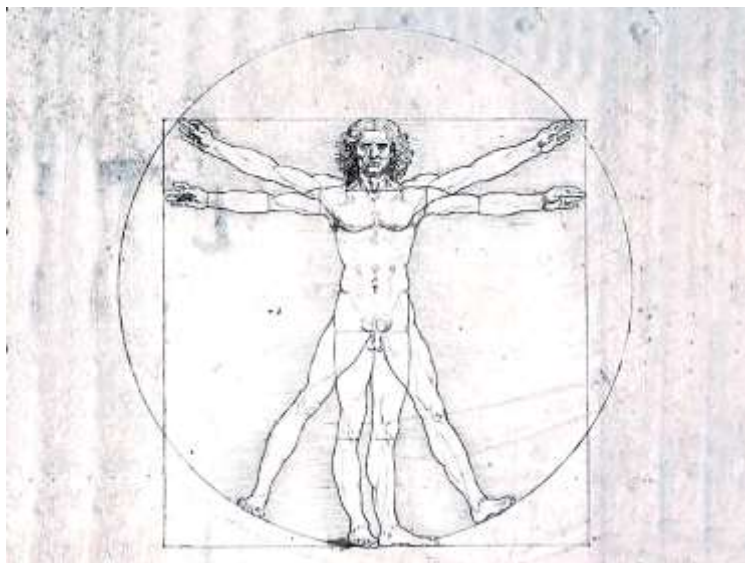

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ВІКОВІ СКЛАДОВІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

(Матеріали Міжнародної студентської наукової конференції
Рівне, 16-17 березня 2007 р.)

Рівне, 2007

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини. Матеріали Міжнародної студентської наукової конференції. Рівне, 16-17 березня 2007 р. Рівне, РДГУ, 2007. – 198 с.

Редакційна колегія:

- Воробйов А.М.** – професор, проректор з навчальної роботи, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ, Заслужений працівник освіти України – голова;
- Лико Д.В.** - професор, академік УЕАН, Заслужений працівник освіти України, декан психолого-природничого факультету РДГУ;
- Романюк В.Л.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ
- Артемова О.І.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;
- Безлюдна В.І.** - доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;
- Главінська О.Д.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;
- Грюк І.Б.** – доцент, завідувач кафедри біології та прикладної екології РДГУ;
- Марциновський В.П.** – професор, завідувач кафедри анатомії та фізіології РДГУ;
- Мельник В.Й.** - доцент кафедри біології та прикладної екології РДГУ;
- Павелків В.Р.** – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Матеріали обговорені та рекомендовані до друку на засіданні науково-методичної ради психолого-природничого факультету РДГУ. Протокол № 3, від 9 березня 2007 р.

ЗМІСТ

Вступ	3
Павлов І.П. Лист до молоді	4
Секція I. Техногенне забруднення довкілля і розлади психіки та поведінки	5
Лико Д.В., Мельник В.Й. Вплив стану довкілля на здоров'я людей	5
Алтухова Анастасія. Вплив екологічних криз і катастроф на психічне здоров'я людини	8
Кравчук Володимир. Вплив та наслідки забруднення атмосферного повітря міста автотранспортом	11
Буткевич Сергій. До проблем становлення екологічної психології	14
Донець Світлана. Психологічні наслідки техногенних катастроф ..	15
Дідусенко Галина. Якість поверхневих вод Рівненщини	18
Денисюк Оксана. Екологічні складові психічного здоров'я	19
Ігнатієва Анастасія. Психологічні особливості дітей, що мешкають у зоні посиленого радіоекологічного контролю	22
Белеля Марина. Екологічна оцінка якості води р. Іква в межах Рівненської області	25
Кушнір В.М., Панасюк В.Ю., Кириченко О. Порушення психофізіологічних процесів і їх профілактика	27
Латюк Ірина. До проблеми визначення екологічної культури особистості	29
Лико Сергій. Зернисті фосфорити у сільськогосподарському виробництві	34
Максимець Оксана. Наслідки акумуляції радіонуклідів у деревині та продукції із деревини	36
Мантула М. Якість води р. Устя та здоров'я жителів міста	40
Миронець Марина. Роль реабілітаційної діяльності психологічної служби системи освіти у збереженні психологічного здоров'я постраждалих від техногенних катастроф	44
Ожаровська Світлана. Соціально-психологічна складова наслідків Чорнобильської катастрофи	46
Пілічук Ольга. Дослідження віддалених наслідків техногенних катастроф на прикладі переселених чорнобильців Миколаївської області	48

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Сахневич Людмила. Вплив промислових викидів Рокитнівського склозаводу на якість атмосферного повітря	51
Фількевич Вікторія. Техногенне забруднення довкілля і розлади психіки та поведінки	53
Хабаров Володимир. Дослідження внутрішнього опромінення населення контрольованої зони Рівненської АЕС.....	56
Хильчук Ольга. Вплив іонізуючого випромінювання на організм людини.....	58
Шаправський Олександр. Техногенне забруднення атмосферного повітря м. Рівне промисловими викидами КТП «Теплокомуненергія»	63
Секція II. Вікові та гендерні аспекти психічного здоров'я особистості	66
Осьмак Л.П., Андрущенко Оксана. Гендерні особливості конфліктної поведінки підлітків	66
Вітрук Алла. Негативний вплив телебачення на психіку підлітків ..	68
Галабурда Лідія. Професійні інтереси як компонент психічного здоров'я особистості	70
Гусаківська Світлана. Психологічні чинники адитивної поведінки підлітків.....	72
Дука Ольга. Здоровий спосіб життя в юнацькому віці: реальний погляд	80
Драченко Ольга. Гендерні особливості соціальної адаптації	82
Юрченко В.М., Замлинна Наталія. Гендерні особливості міжособистісних стосунків у дітей молодшого шкільного віку	85
Ковальчук Богдана. Феномен психічного здоров'я як об'єкт теоретичних досліджень	87
Ковтун Наталія. Зв'язок між особливостями стосунків у сім'ї та формуванням агресивних реакцій в юнацькому віці	90
Корольчук Ірина. Пам'ять в системі пізнавальної діяльності	93
Костючок Олег. Психологічні особливості впливу соціального статусу в групі на характер міжособистісних стосунків молодших школярів	95
Кужель Інна. Профілактика алкоголізму – основа психічного здоров'я нації	98
Лаворик Лариса. Наукові дослідження материнської сфери – проблеми та перспективи.....	100
Музичук Віта. Згубний вплив куріння на організм людини	103

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Назарець Людмила. Передумови адиктивної поведінки підлітків та фактори захисту тема.....	106
Почасвець Ірина. Гендерні та мотиваційні особливості формування звички тютюнопаління серед студентської молоді	108
Пясецька Ірина. Екологічні і вікові складові психічного здоров'я людини.....	110
Соботович Олександр. Особливості короткочасної пам'яті у студентів-біологів.....	113
Юрим Світлана. Моделювання пам'яті	115
Секція III. Діагностика та шляхи профілактики розладів психіки та поведінки	117
Руденко Н.М, Бейлах О.М. Аналіз рівня сформованості відповідальності студентів-першокурсників	117
Божок Яна. Вплив епілепсії на психічний розвиток і поведінку хворого.....	118
Неровня О.В., Вовк Анна. Психопатологічне функціонування у соціально-культурному контексті.....	121
Гомончук Катерина. Дослідження особливостей сприйняття соціальних феноменів студентами молодших курсів (на основі теорії Дж. Келлі).....	123
Гончарова Наталія. Інформаційні неврози: проблема діагностики і профілактики	126
Дубровський Роман. Переваги ДБСТ над школами-інтернатами у контексті попередження проявів девіантної поведінки	129
Зажицька Тетяна. Теоретичні та прикладні аспекти стилю.....	132
Зеленська О. Проблема погіршення стану здоров'я дітей і молоді в Україні та шляхи формування здорового способу життя	133
Юрченко В.М., Князева Анна. Соціально-психологічні установки українських студентів до сприймання людей інших національностей.....	135
Осьмак Л.П., Кордоба Інна. Комунікативна некомпетентність як чинник соціально дезадаптованої поведінки підлітків	138
Вікторія Косенко. Психологічні аспекти віктимної поведінки в підлітковому віці	139
Козішкurt Уляна. Агресивні тенденції в сучасному суспільстві: інстинкт чи інформаційний наслідок?	142
Кравець Віта. Формування сприятливого мікросередовища сім'ї.....	144
Лабик Юля. Психосоматичні розлади як проблема клінічної психології: регіональні аспекти	147

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Музичук Ірина. Усвідомлення сенсу життя як чинник самоактуалізації підлітків	151
Назаренко Ольга. Проблемы одаренности и гениальности	153
Остапович Ірина. Конструктивні копінг-стратегії.....	155
Поліщук Альона. Фобії-комплекси: причини і наслідки.....	158
Романів Наталія. Специфічні особливості виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування у різних типах навчальних закладів	160
Ромашевська Ольга. Нові шляхи діагностично-корекційної допомоги дітям з особливими потребами	164
Осьмак Л.П., Тирак Тетяна. Психопрофілактика деструктивних форм самоствердження підлітків	167
Усачик Ольга. Антистресорні властивості лікарських рослин – радіопротекторів.....	169
Хоровець Ірина. Психічне здоров'я як складова якості життя особистості	172
Чубко Мар'яна. Зростання патологій щитоподібної залози, викликаних радіаційним забрудненням деяких районів Рівненської області як один із чинників впливу на поведінку людини.....	175
Чекун Юлія. Профілактична дія радіопротекторів по подоланню проявів патогенезу ЦНС	179
Шевців М.В., Чикун Зоряна. Психофізіологічні механізми формування неврозів	181
Юрчук М. Люди і СНІД - знати, щоб жити	183
Янчук Катерина. Психологічні чинники виникнення розладів харчування та шляхи їх профілактики у старшокласниць	186
Відомості про авторів.....	190

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

с.	Працюки	4,3	1,3	1,6	1,1	0,9	0,7	0,8	1	1,1
с.	Різки	15	5,1	4,7	4,2	3,3	3,3	3,6	-	-
с.	Рудня	3,1	1,9	1,8	1,7	1,6	2,1	2,9	2,5	1,8
с.	Сварицевичі	2,5	-	1,3	0,9	0,8	0,7	0,7	0,8	0,8
с.	Селець	2,5	-	1,7	1,3	1,1	0,9	1	1	1,1
с.	Смородськ	1,4	-	1,9	1,4	0,9	0,9	1	1,1	1,1
с.	Соломійвка	1,1	-	0,9	0,9	0,7	0,6	0,6	0,7	0,8
с.	Трипутня	2,1	-	1,9	1,5	1,1	0,7	0,9	1,3	1,3
с.	Тумень	4	1,7	1,6	1,4	0,9	0,7	0,8	1	1,1
с.	Удрицьк	1,8	-	2,7	2,1	1,7	2,1	1,9	1,7	1,5
с.	Узлісся	2,2	-	1,5	1,2	1,1	0,9	0,8	1	1
с.	Хилин	2,6	2,9	2,4	1,7	1	0,6	0,7	1,3	1,3
с.	Хочин	2,1	-	1,4	1,1	0,9	0,7	0,7	0,9	0,9
с.	Червоне	2,2	-	2,1	1,7	1,1	0,9	0,9	0,9	0,9
с.	Шахи	12	6,7	8,6	1,3	2,2	2,8	3,1	3,2	2,8
с.	Ясинець	3	1,6	1,8	1,2	0,9	0,8	0,9	0,9	0,8
		Паспортна доза вища за 1 мЗв/рік								
		Паспортна доза вища за 5 мЗв/рік								
		Паспортна доза допустима менша 1 мЗв/рік								

Список використаних джерел

1. Антонов В. П. Уроки Чернобыля: радиация, жизнь, здоровье. – К.: Здоровья, 1989. - 157с.
2. Никберг И. И. Ионизирующая радиация и здоровье человека. – К.: Здоровья, 1989. – 157с.
3. Радиация, экология, здоровье/ М.П. Захарченко, В.Х. Хавинсон, С.Б. Оникиенко, Г.Н. Новожилов. – СПб: Гуманистика, 2003. – 336с.

УДК 504.054:551.510.12(477.81)

**ТЕХНОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ
М. РІВНЕ ПРОМИСЛОВИМИ ВИКИДАМИ КТП
«ТЕПЛОКОМУНЕНЕРГІЯ»**

Шаправський Олександр, магістрант РДГУ

Науковий керівник: **Мельник В.Й., к. геогр. н., доц.**

Одним із джерел отримання тепла на сьогоднішній день є котельні установки. Як і будь-який пристрій, якому спалюється

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

певний горючий матеріал, котельні завдають шкоди навколишньому природному середовищу, оскільки під час горіння в атмосферне повітря виділяється велика кількість токсичних речовин, які в подальшому спричиняють негативну дію на рослинний і тваринний світ та на здоров'я людини.

При спалюванні палива виділяється велика кількість теплоти та парникових газів SO_2 , CO . Цей процес є головним із чинників у такій проблемі, як глобальне потепління клімату, наслідки якого ми можемо спостерігати уже сьогодні.

За походженням воно поділяється на природне (буре та кам'яне вугілля, антрацити, природний газ, нафта, горючі сланці, торф, дрова) та штучне (кам'яновугільний кокс, вугільні і торф'яні брикети, дерев'яне вугілля, мазут, бензин, гас.)

Для непромислових міст, до якого належить м. Рівне основними джерелами надходження забруднюючих речовин є опалювальні котельні. При цьому встановлено, що концентрація забруднюючих речовин в повітрі залежить від сезону, взимку вона вища, а влітку нижча.

До забруднюючих речовин основного виробництва ВАТ «Теплокомуненергія» належить оксиди та діоксиди азоту (NO , NO_2), сірки (SO_2) і вуглецю (CO). Оксиди азоту є високотоксичними і здатні утворювати ще токсичніші комплекси, а також сприяти утворенню «смогів». Якщо перехід на спалювання чистого з погляду забруднення повітряного басейну палива дозволяє різко скоротити, а іноді повністю ліквідувати всі інші викиди забруднюючих речовин, то на скорочення кількості оксидів азоту це не робить істотного впливу. Сказане ставить оксид азоту в один ряд з такими забруднюючими речовинами навколишнього середовища, як діоксиди сірки і тверді частинки. У табл. наведено вплив забруднюючих речовин на організм людини.

Токсичні речовини та їх дія на організм людини

Тривалість і характер дії	Вміст в повітрі, %		
	NO_x	SO_2	CO
Де кілька годин без помітної дії	0,0008	0,0025	0,01
Ознаки легкого отруєння	0,001	0,005	0,01-0,05
Можливо серйозне отруєння через 30 хв	0,005	0,008-0,015	0,2-0,3

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Небезпечно для життя при тимчасовій дії	0,015	0,06	0,5—0,8
---	-------	------	---------

Подразлива і обпалююча дія оксидів азоту на дихальні шляхи приводить до ракових захворювань дихальних органів людини. Вже при концентрації 15мг/м^3 відмічається подразливість очей, а концентрація $200\text{—}300\text{ мг/м}^3$ навіть при короткочасній дії може викликати набряк легень.

Оксиди сірки відносяться до найбільш небезпечних і значних забруднювачів навколишнього середовища. Вони приносять найбільший збиток як тваринному і рослинному світу, так і різним спорудам з металу і каменю.

Аерозолі сірчаної кислоти, які утворюються при взаємодії SO_2 з водяними парами в повітрі, складають до 20% всіх зважених частинок в повітрі в міст значно зменшує видимість повітря. При концентрації SO_2 більшій $0,27\text{ мг/м}^3$, зниження видимості значне (до 8 км).

Оксид вуглецю — це отруйний газ без кольору і запаху, легший за повітря. Сполуки оксидів вуглецю дуже стабільні в атмосферному повітрі і можуть знаходитися до чотирьох місяців.

Дія CO на організм людини загальновідома. Гемоглобін крові має в 210 разів більшу схожість із CO, ніж з киснем. Таким чином, CO в 200 разів активніше взаємодіє з гемоглобіном, утворюючи карбоксигемоглобін крові, який знижує надходження кисню до клітин організму. Вторинний ефект дії карбоксигемоглобіну в тому, що він заважає кисню з'єднуватись з гемоглобіном.

При концентраціях $11\text{—}20\text{ мг/м}^3$ і восьмигодинній експозиції у окремих пацієнтів спостерігається погіршення здатності орієнтуватися в часі (концентрація карбоксигемоглобіну крові 2,5%). Концентрація CO в атмосферному повітрі до 35 мг/м^3 приводить до погіршення виконання психологічних тестів. При цьому при експозиції більше 8 год рівноважна концентрація карбоксигемоглобіну досягає 5%. Вищі концентрації CO ведуть до психологічних розладів з серцевими захворюваннями.

Основним видом діяльності КТП «Теплокомуненергія» м. Рівне є надання послуг централізованого теплопостачання населення. Станом на 01.01.2006р. на балансі підприємства знаходиться 30 котельнь в м.Рівне, 1 шпиталю в смт. Клевань Рівненського району та котельні з малою потужністю, які розміщені в межах існуючої житлової та промислової забудови міста.

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Джерела утворення забруднюючих речовин основного виробництва є котлоагрегати різних типів та марок ТВГ-8М, КВГ -6,5, КВас-0,8, Рівне-88,90Гс, Енергія 80, НИИСТУ-5, АФ-105. Встановлено, що на підприємстві є 63 джерела викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Отже, викиди підприємства «Теплокомуненергія» є одним із головних техногенних забруднювачів атмосферного повітря м.Рівне.

Список використаних джерел

1. 1.Эстеркин Р.И. Эксплуатация котлоагрегатов на газовом топливе. Изд. 3-в, перероб. и доп. Л., «Недра», 1974. 208с.
2. Звіт по інвентаризації викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря на КТІІ «Комуенергія» - Рівне 2004.

СЕКЦІЯ II. ВІКОВІ ТА ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ

УДК 159.922.1:316.624 – 053.6

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНФЛІКТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ

*Осьмак Л.П., к. психол. н., доц.,
Андрущенко Оксана, студентка РІС КСУ*

Однією із складових психічного здоров'я є адаптивність в мікросоціальних відносинах та здатність до самоуправління поведінкою [1]. Тому важливо розуміти усю складність і неоднозначність конфліктної поведінки особистості, зокрема, в підлітковому віці.

Труднощі переходу до нових форм стосунків переживають як самі підлітки, так і люди, з якими відбувається взаємодія. Міжособистісні контакти стають для підлітка сферою самовияву, випробування власного “Я”, самоствердження. Одним із виявів потреби у самовираженні підлітка є прагнення відстояти свою думку навіть тоді, коли така позиція провокує розгортання конфліктних стосунків. Конструктивне вирішення конфліктів у міжособистісній взаємодії збагачує соціальний досвід підлітка, позитивно позначається на формуванні особистісно-розвивальних, а не особистісно-деструктивних (адиктивних) форм самоствердження. Тому вивчення індексів конфліктності, зокрема, їх гендерних особливостей у підлітковому віці є актуальним.